

Frit Norden

Frit Norden nr 2 - august 2013
41. ÅRGANG

Husk Debat-
og Årsmøde
d. 28. sept
i Færøhuset,
København

læs side 9

Dette blad indeholder artikler
baseret på oplæg fra
Folkebevægelsen mod EU og Frit Nordens
Grundlovsmøde 2013
i Odense

Asylbørns levevilkår

Af Bente Rich - side 16
Speciallæge i børne- og
ungdoms-psykiatri
Medlem af Bedsteforældre for
Asyl.

Hvad er penge?

Af Ole Bjerg, Lektor CBS
side 2

EU truer retssikkerheden

Af Line Barfoed - side 10

Ulven er kommet!

Af Søren Søndergaard - side 22
mep, Folkebevægelsen
mod EU

Hvad er penge?

Af Ole Bjerg

Ole Bjerg er sociolog, phd, og lektor på Copenhagen Business School.

Han er ekspert i penge og har overraskende og forfriskende synspunkter på krisen, og hvad vi kan gøre ved den.

'The new normal requires new standards'.

Sådan lyder overskriften på Danske Banks nye strategi. Den globale finanskrisen indvarslede en forandring i verden, og Danske Bank forpligter sig nu på at sætte nye standarder for bankvirksomhed, som svarer til denne nye verden.

At Danske Bank således melder sig under revolutionens faner bør på alle måder hilses velkommen. Det er helt rigtigt set, at hvis vi skal løse nutidens mest presserende samfundsmæssige udfordringer såsom stigende ulighed, tiltagende ressourceknaphed, vigende demokratisk kontrol med økonomien og udsigten til radikale klimaforandringer, så kræver det en grundlæggende forandring af vores pengesystem og dermed også en forandring af måden, der bedrives bank på i Danmark.

Men uanset deres gode vilje kan Danske Bank ikke klare dette alene. I stedet for at bruge vores kræfter på at kritisere Danske Bank bør vi alle slutte op om bankens progressive initiativ og samle kræfterne om at hjælpe dem med at udtænke fremtidens bank.

Først og fremmest må vi hjælpe Danske Bank med at forstå, hvori *'the new normal'* så egentlig består.

I den seneste tid har DR sendt en serie af tre udsendelser om finanskrisen, 'Sikke en fest'. Udsendelserne viste, hvordan bankernes meget liberale udlånspolitik gik hånd i hånd med smarte og grådige spekulanter. Det skabte tilsammen den finansielle boble, der altså endte med at bryde til sidst. Mens DR's afdækning giver et udmærket indblik i krisen og dens årsager, så undlader den alligevel at stille et helt grundlæggende spørgsmål, som er essentielt for at forstå vores samfunds nuværende situation: Hvor kom pengene fra?

I forbindelse med krisen forsvandt en stor del af de penge, som havde skabt selve opsvinget. Først var der mange penge,

og pludselig var de væk. Men hvor kom disse penge oprindeligt fra? Hvem lavede dem? Det er vi nødt til at forstå. Lad os starte med et helt simpelt eksempel:

Jeg har to cykler. Hvis min nabo kommer og beder om at låne en cykel, så kan jeg sagtens imødekomme hans ønske. Hvis nu min underbo også kommer og vil låne en cykel, så kan jeg også imødekomme hans ønske, hvis jeg altså kan undvære begge cykler på samme tid. Men hvis så min overbo også kommer og beder om at låne en cykel, så må jeg sige: Desværre, jeg ville ellers gerne hjælpe dig, men begge mine cykler er for tiden udlånt. Når vi hører ordet 'låne', så er det typisk som i dette eksempel, at

vi forstår dets betydning.?

Vi tænker typisk på en bank som et sted, hvor man kan låne penge. Folk, som har flere penge, end de umiddelbart har brug for, sætter deres penge i banken, som så derefter kan låne pengene ud til folk, der har brug for dem. Denne forståelse af banker er hverken forkert eller rigtig.

I dag foretages kun en forsvindende lille del af alle økonomiske transaktioner ved, at folk bytter mønter og sedler for varer eller ydelser. Langt de fleste transaktioner foregår gennem elektroniske overførsler af gæld og tilgodehavender.

Det betyder, at når en person går ned i en bank, f.eks. Danske Bank, og låner 100.000 kroner, så foregår det ikke ved, at ekspedienten går ned i kælderen og henter 100 fedtede tusinde1.000-krone-sedler, som kunden så kan stikke i lommen og tage med ud af banken.

Ekspedienten kan i stedet nøjes med at oprette et lån med den ene hånd og sætte 100.000 kroner ind på kundens hævekonto med den anden.

Ved hjælp af denne simple

dobbelte bogføringsmanøvre har banken simpelthen skabt 100.000 kroner ud af ingenting. Det er således misvisende, når vi taler om, at kunden har 'lånt' 100.000 kr., for så vidt som disse penge først blev skabt, i det øjeblik, lånet blev oprettet. Selv ikke når kunden begynder at bruge af disse penge, skal banken have rede penge op ad lommen.

For eksempel kan kunden bestemme sig for at bruge 20.000 kroner på et nyt tv. Denne handel kan han gøre ved at betale med sit Dankort. Hvis nu tv-forhandleren også har konto i Danske Bank, så klares betalingen ved simpelthen at trække 20.000 kroner på kundens hæve-konto og sætte et tilsvarende beløb ind på tv -forhandlerens konto.

Men selv hvis tv- forhandleren er kunde i en anden bank, f.eks. Nordea, kan handlen foregå, uden at fysiske penge skal skifte hænder.

Nordea og Danske Bank har i stedet konti hos hinanden, hvor de løbende udligner indbyrdes transaktioner. Købet af et tv betyder således, at kundens indestående på hævekontoen i

Danske Bank nu kun er på 80.000 kr. Til gengæld skylder Danske Bank nu Nordea 20.000 kroner, og tv -forhandleren har pludselig et tilgodehavende hos Nordea på 20.000 kroner. Mellemværendet mellem Danske Bank og Nordea vil imidlertid kun under meget særlige omstændigheder blive indfriet ved en betaling i form af kontante penge. I stedet vil det typisk blive udlignet ved, at tv -forhandleren, eller en anden kunde i Nordea, bruger 20.000 kr. på at købe en ny sofa i en forretning, som er kunde i Danske Bank.?

Pointen i denne, ganske vist forsimplede, illustration er, at bankers primære virksomhed i dag ikke er at 'låne' eksisterende penge ud, men snarere at skabe nye penge.

I takt med at vi har udviklet effektive og snart altomfattende elektroniske betalingssystemer, som gør det muligt at foretage alle mulige slags økonomiske transaktioner vha. overførsler af gæld og tilgodehavender, så har vi gradvist udliciteret selve skabelsen af penge i økonomien til de private banker, som administrerer disse systemer.

Direkte adspurgt vil de fleste mennesker sikkert sige, at pengene i Danmark i sidste ende kommer fra Nationalbanken, som ganske rigtigt ligger inde med nøglen til seddelpressen. Denne opfattelse er ikke absolut forkert, men dog stærkt misvisende, for så vidt som under 5 procent af den samlede pengemængde i Danmark består af mønter og sedler. Den resterende del er kreditpenge, som er skabt af private banker efter principper, der nogenlunde svarer til ovenstående illustration.

'The new normal' er altså en situation, hvor penge ikke skabes af Nationalbanken, hvor profitten af pengeskabelsen ikke tilfalder det nationale fællesskab, og hvor selve kontrollen med pengemængden i samfundet er overladt til et samspil mellem profitorienterede banker, spekulative finansielle markeder og købelystne forbrugere.

I en kronik i Politiken 20. dec. 2012 skriver Danske Banks direktør, Eivind Kolding:
»Den finansielle sektor spiller en helt afgørende rolle for hele samfundet, der er afhængigt af,

at den kapital, nogen har i overskud, bliver stillet til rådighed for de investeringer, andre har mod på«.

Udsagnet viser, at selv ikke direktøren har forstået den centrale rolle, som banker og finansielle markeder i dag spiller i selve skabelsen af penge. I stedet abonnerer han på den romantiske forestilling om banker som simple formidlere mellem investorer og låntagere og opretholder således også forestillingen om, at Nationalbanken stadigvæk har monopol på selve skabelsen af penge.

Man kan imidlertid ikke fortænde Eivind Kolding i hans misforståelse af bankers rolle i pengesystemet. Som økonomen John Kenneth Galbraith i sin tid sagde: *»Den måde, hvorpå banker skaber penge, er så simpel, at den virker frastødende på fornuften«.*

Tanken om, at vi som samfund skulle have overladt selve skabelsen af penge til de private banker, er så absurd, at man som et almindeligt moralsk og fornuftigt menneske spontant må afvise den.

Således skal vi se Eivind Koldings misforståede udlægning af bankernes rolle i økonomien,

som udtryk for hans personlige integritet og fornuft. Han er simpelthen frastødt af tanken om, at noget så vanvittigt skulle være virkeligt.

'The new normal requires new standards'. Når vi nu har afklaret, hvad det nye normale er, så kan vi vende os mod den anden del af Danske Banks strategi.

Hvad er de nye standarder, som nu kræves? Det fantastiske er, at svaret allerede ligger i bankdirektørens misforståelse.

Eivind Kolding har således ret, når han i citatet ovenfor definerer finanssektorens rolle som det at sikre, at »den kapital, nogen har i overskud, bliver stillet til rådighed for de investeringer, andre har mod på«.

Vi skal imidlertid ikke forstå denne sætning som en korrekt beskrivelse af den nuværende situation, men derimod som en vision for, hvad banker i fremtiden bør være. Dette er den nye standard for banker.

Banker skal altså ikke længere selv lave penge, men blot fungere som medie for de penge, som er skabt andetsteds, så de kan flyttes derhen i økonomien, hvor de gør størst produktiv gavn.

I stedet for at korrigere Eivind

Koldings misforståelse af bankens virke, bør vi således korrigere bankens virke, så den stemmer overens med Eivind Koldings forståelse.

Måske er det på grund af sin revolutionære idealisme, at Eivind Kolding for nylig modtog Dronningens Ridderkors?

For nogle år siden kørte Danske Bank en anden kampagne under sloganet: 'Gør det, du er bedst til – det gør vi'.

Budskabet i kampagnen var, at almindelige bankkunder skulle overlade det kedelige og besværlige arbejde med at holde styr på deres økonomi til Danske Bank, så de i stedet kunne koncentrere sig om at køre på BMX-cykel, danse ballet, spille musik, eller hvad de nu var bedst til.

Tiden er nu inde til, at Danske Bank genanvender dette slogan på sig selv. Private banker er gode til at være formidlere mellem investorer og låntagere. Men som finanskrisen har vist, er private banker imidlertid mindre gode til selv at skabe penge i samfundet og administrere hele pengemængden. Den funktion ligger langt bedre i hænderne på Nationalbanken, som er forpligtet på at varetage samfun-

dets fælles bedste og ikke blot sikre afkast til en lille gruppe aktionærer.

Problemet med de private bankers pengeskabelse er blandt andet, at de forivrer sig og pumper en masse penge ud i samfundet, når konjunkturerne går op, mens de bliver urolige og trækker penge ud af samfundet, når konjunkturerne går ned. Således agerer de pro-cyklisk, idet de forstærker de svingninger, der allerede er i økonomien.

Danske Bank bør altså i fremtiden koncentrere sig om at låne (og her menes altså ligesom i cykeleksemplet) penge ud og så overlade selve pengeskabelsen til deres bank, dvs. Nationalbanken.

I realiseringen af disse nye standarder for bankvirksomhed har Danske Bank, såvel som deres samarbejdspartnere i Nationalbanken og Økonomiministeriet, brug for inspiration og nye ideer. I den forbindelse kan det anbefales at rette blikket mod Island, hvor man i den grad har erfaringer med at overlade pengeskabelsen til private banker.

Det islandske Altinget har for nylig nedsat en kommission, der skal undersøge mulighederne for indførelse af såkaldt 'Full-Reserve Banking'.

Under et sådant system kan banker kun låne penge ud i det omfang, at det udlånte beløb modsvarer af en tilsvarende beholdning af kontante penge eller et tilgodehavende i den statsejede centralbank.

Det betyder, at de private banker afskæres fra muligheden for at skabe penge i selvsamme bevægelse, som de låner pengene ud, sådan som det skete i eksemplet ovenfor. Bankerne kan kun låne penge ud, som de allerede har tjent, modtaget i indskud eller altså lånt i Nationalbanken. Bankernes udlån af penge er således underkastet samme begrænsninger, som når jeg skal låne cykler ud til mine naboer.? Systemet kendes også som 100 % Reserve Banking og blev udtænkt allerede i forbindelse med depressionen i USA i 1930'erne, om end det aldrig blev realiseret.

Efter finanskrisen er ideen om Full-Reserve Banking nu dukket op igen, og det er bl.a. blevet undersøgt i en ganske ny rapport fra IMF.

Her peger man bl.a. på tre fordele ved denne form for pengesystem:

1) Kontrollen med pengeskabelsen og pengemængden flyttes fra private banker og kreditmarkeder til centralbanken og regeringen. Hermed genskabes regeringens evne til at føre en aktiv pengepolitik med henblik på at stabilisere økonomien eller måske endda styre den i retning af særlige politiske målsætninger som lighed eller bæredygtighed.

2) Profitten ved at skabe nye penge generobres også af centralbanken og stilles således til rådighed for hele det samfundsøkonomiske fællesskab i form af staten i stedet for blot at tilfalde profitorienterede private banker.

3) Risikoen for bankkriser i form af et run på banken, hvor alle indskydere på en gang kræver deres penge udbetalt og dermed dræner banken for likviditet, elimineres, idet bankens udestående til enhver tid dækkes af dens reserve af centralbankpenge.

Det mest fantastiske ved ideen om Full-Reserve Banking er

imidlertid, at den er på én gang revolutionær og konservativ. Det forslag, som man altså nu overvejer på Island, er ikke en ny og fremmed utopi om penge, banker og samfund. Det er ganske vist en revolution i forhold til det eksisterende system. Men det er samtidig blot en forandring, som bringer bankerne i overensstemmelse med den forestilling, som de fleste almindelige mennesker, herunder altså også direktøren for Danske Bank, allerede har om, hvad bankers virke egentlig er.

Ole Bjerg

Oplæg og debat

28. september i Færøhuset,

Vesterbrogade 17A, København V

Fisk & Færøerne – **Fællesskab eller EU?**

Kl 12:30 **Lave K. Broch**

Kampanjekoordinator for Folkebevægelsen

Kl 13:00 **Sjúrdur Skaale**

MF, Javnadarflokkurin

Kl 14 **Debat**

Arrangører: **Folkebevægelsen mod EU** og **Foreningen Frit Norden**

Husk at betale dit kontingent inden årsmødet
- gerne med et ekstra gavebidrag!

Medlemskab pr. år ..kr. 200

Husstand kr. 250

Studerende/ledige pr. år ...100

Husstand kr. 150

Bank reg.nr. 1551

Konto nr. 317 7920

Frit Norden

Årsmøde 2013

**afholdes umiddelbart
efter debatmødet
- samme dag og sted**

Dagsorden efter vedtægterne

På gensyn!

EU truer retssikkerheden

Af Line Barfoed

Line Barfoed er advokat hos Foldschack & Foldhammer.

Uddannet cand.jur. fra Københavns Universitet. 2001 - 2011 MF'er for Enhedslisten - en stærk retspolitikker - og i øvrigt en ivrig talsmand for nordisk samarbejde.

Mere og mere af retspolitikken fastlægges i EU og er dermed nærmest uden for politisk debat og stillingtagen.

Det er i sig selv et stort demokratisk problem, ligesom de konkrete konsekvenser af EU's retspolitik udgør et stort retspolitisk problem.

Terrorangrebene 11. september 2001 førte til megen paniklovgivning og til at de i EU, der ønsker langt mere Union, brugte lejligheden til at få gennemført retspolitiske forslag, som alle indtil da havde anset for politisk umuligt at få gennemført. Den afgørende politiske beslutning var rammeafgørelsen om Den Europæiske Arrestordre, hvor man fastslår princippet om gensidig anerkendelse af domsafgørelser mellem alle EU-lande.

Efterfølgende er der gennemført den ene rammeafgørelse efter den anden, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse. Og uden at nogen som helst, hverken politikere, embedsmænd, advokater, dommere eller universitetsjurister er i stand til fuldt ud at redegøre for konsekvenserne, fordi ingen har undersøgt retstilstanden i samtlige 27 medlemslande. Ingen har undersøgt konsekvenserne, før man vedtager vidtgående beslutninger, der kan føre til at mennesker bliver sat i fængsel – måske i et helt andet land, måske for noget der ikke er strafbart i deres eget land. Vi har fået en harmonisering på retsområdet, der på nogen områder er mere vidtgående end mellem delstaterne i USA.

Tiltagene blev gennemført som mellemstatslige rammeafgørelser, hvor Danmark deltog fordi vores retsforbehold indebærer at vi deltager "fuldt og helt" i det mellemstatslige samarbejde i EU. Efter Lissabontraktaten vil de mange rammeafgørelser løbende blive omdannet til overstatslige direktiver, der kan gennemføres med kvalificeret flertal. Og hvor Danmark i hvert enkelt tilfælde skal tage stilling til om vi

vil deltage og de øvrige EU-lande om de vil have os med.

Hvis retsforbeholdet afskaffes, så vil Danmark kunne omfattes af nye EU-regler på retsområdet, selvom det skulle lykkes at få et flertal i Folketinget til at være imod. Så længe Danmark har retsforbeholdet har vi mulighed for at sige nej og for at opsiges en aftale, hvis vi mener konsekvenserne bliver for vidtgående. Den mulighed mister vi, såfremt vi opgiver retsforbeholdet.

De konkrete retspolitiske

problemer i den retspolitik EU har vedtaget, har stort set ikke været genstand for offentlig debat i Danmark. Og bliver det formentlig først, når der virkelig kommer nogen mennesker i klemme. På samme måde som ændringen af udleveringsloven efter 11. september, der betød at danske statsborgere kunne udleveres til andre lande, først kom til debat da en dansk kvinde blev udleveret til USA.

Noget af det jeg er mest bekymret for, er Den Europæiske Arrestordre, som betyder at Danmark er forpligtet til at udlevere borgere til andre EU-lande, også selvom det de mistænkes for ikke er strafbart i Danmark, eller kun ville give en lille bøde i Danmark. Men som i andre lande kan være en alvorlig forbrydelse.

Andre rammeafgørelser forpligter Danmark til fx at foretage beslaglæggelse af en virksomheds maskiner, computere mm., så virksomheden måske må lukke, selvom det mange måneder senere ved en retssag i Grækenland, Litauen eller hvor i EU sagen nu er rejst, måtte vise sig

at mistanken var fuldstændig grundløs.

På samme måde kan Danmark være tvunget til at udlevere følsomme oplysninger om personer og virksomheder til andre EU-lande.

Der er også indført adgang til at politiet i andre EU-lande kan søge oplysninger i danske politiregistre og omvendt.

Jo mere oplysninger bliver spredt, jo større risiko er der for misbrug. Samtidig er flere af EU-landene præget af voldsom korrupsion og stærk organiseret kriminalitet, fx i Italien, Rumænien, Bulgarien. Det er ikke betryggende – heller ikke for kriminalitetsbekæmpelsen.

Selvfølgelig skal Danmark arbejde tæt sammen med andre lande og med internationale organisationer, herunder EU, for at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet. Men det skal ske på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde. Og under demokratisk kontrol.

Et konkret eksempel er menneskehandel.

Hvis EU ønsker at Danmark deltager i samarbejdet mod

menneskehandel, så kan EU bare sige ja til at Danmark kan deltage, det er der intet retligt der forhindrer. Foreløbig har den danske regering slet ikke spurgt! Norge og Island deltager også i samarbejde mod menneskehandel, selvom de ikke er med i EU. Og de er ikke blevet fristed for bagmændene, som nogle påstår Danmark vil blive.

Menneskehandel er i dag en meget stor og omfattende kriminel virksomhed. Der omsættes for lige så meget som i våbenhandel og narkohandel. Og det er i stadig stigning. Der er flere slaver i dag end dengang slaveri var tilladt. Og dertil kommer at slaver i dag er langt billigere. Fx kostede en mandlig slave til landbrugsarbejde i slavetidens USA, hvad der svarer til 4.000 dollar i nutidsværdi. I dag koster en sådan slave 300 dollar. Så hvor der i slavetiden var en interesse fra slaveejerne i at passe på slaverne og holde dem i live, er der i dag ofte tale om at de bare bliver slået ihjel, når slaveejerne ikke kan bruge dem længere. "Brug og smid væk – kulturen" har også bredt sig til menneskeliv.

Menneskehandel breder sig til flere og flere områder.

Prostitution er det, der hidtil har fyldt mest i medierne, men der bliver også handlet mennesker til organsalg, adoption, tiggeri, tyveri, fiskeri, landbrug, og i det hele taget tvangsarbejde, som er i voldsom stigning i hele verden.

Fx nogle af de mange bygningsarbejdere der kommer hertil fra Østeuropa, især Polen, bliver truet og deres familier derhjemme bliver truet med vold, hvis de snakker med fagforeningen for at få ordentlige løn- og arbejdsforhold.

EU regner med at der er mindst 500.000 ofre for menneskehandel i EU.

Menneskehandel er forfærdeligt for de mennesker, der bliver handlet som moderne slaver, men det er også en trussel mod vores demokrati. Det at der igen findes slaveri i vores samfund er med til at forrå samfundet og slavearbejdskraft er med til at forringe løn- og arbejdsvilkår. Dertil kommer at menneskehandel er organiseret kriminalitet. Organiseret kriminalitet medfører korruption og risiko for paral-

lelsamfund, hvor folk lever i frygt og mister troen på demokratiet.

I Danmark har vi haft handlingsplaner mod menneskehandel i flere år. Og vi er med i internationalt samarbejde i rigtig mange internationale organisationer. Bl.a. FN, ILO, Europarådet, OSCE, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd og BSPP, hvor jeg selv ledede en arbejdsgruppe i to år.

Vi behøver ikke ophæve retsforbeholdet overfor EU for at få en indsats mod menneskehandel i Danmark.

EU er faktisk i høj grad med til at skabe forudsætningerne for menneskehandel, fordi EU er med til at skabe fattigdom. Som vi ser det med de nedskæringer EU kræver regeringerne gennemfører. Værst i Grækenland, Spanien og Italien, men også i de øvrige EU-lande, herunder Danmark.

Samtidig har EU's regler om fri bevægelighed, som de er blevet fortolket i en række domme fra EU-domstolen i de seneste år, gjort det langt sværere for myndigheder og fagbevægelse at

sikre, at der er overenskomst-mæssige vilkår på arbejdsmarkedet. EU har besluttet at det er vigtigere at firmaer kan konkurrere over landegrænserne på lavere løn og dårligere arbejdsvilkår end at sikre ordentlige forhold på arbejdsmarkedet. Udover at det betyder social dumping på det almindelige arbejdsmarked, så giver det også rum for et stort gråt marked for arbejdskraft, hvor der i stigende omfang sker menneskehandel.

Dublinforordningen om at en asylansøger skal sendes tilbage til det EU-land vedkommende først er blevet registreret i, giver også store problemer for indsatsen mod menneskehandel. Især i forhold til børn, hvor en del børn, der er formodede ofre for menneskehandel forsvinder undervejs mellem de to EU-lande. Derfor foreslår flere af de organisationer, der arbejder med børn, der er ofre for menneskehandel, at Dublinforordningen bliver ændret.

Når kriminaliteten er grænseoverskridende er der selvfølgelig også behov for at politiet samarbejder over grænserne.

Men det vigtige er, hvordan det samarbejde skal foregå. Noget af det mest succesfulde politisamarbejde jeg har hørt om, er et konkret samarbejde om en konkret sag mellem engelsk og rumænsk politi. Rumænske myndigheder udsendte en efterlysning til alle EU-lande, fordi ca. 1.000 børn var forsvundet fra en rumænsk by. Engelsk politi var en af de få politistyrker der reagerede. De havde identificeret ca. 200 af børnene i England. Derefter indledte politifolkene et konkret samarbejde for at opklare sagerne, få hjulpet ofrene og helst få straffet de der havde handlet og udnyttet børnene. Noget af det vanskelige for samarbejdet var ikke grænsehindringer, men derimod økonomiske hindringer. At skaffe penge til at de engelske politifolk kunne rejse til Rumænien og de rumænske politifolk til England med jævne mellemrum for at samarbejde helt konkret om sagen, da det var noget der tog tid.

Derimod giver EU's løsning med at politifolk fra alle EU-lande skal have adgang til at søge i de andre landes registre, store risici for registersikkerheden. Jo flere der har adgang til et register, jo

større bliver risikoen. Og når der samtidig er udbredt korrupsion, så stiger risikoen endnu mere. Samtidig kræver det jo, at man ved hvad man skal søge efter. Men det er ofte først når man arbejder konkret med sagen, at man kan få afklaret hvad man skal søge efter.

Menneskehandel kender ingen grænser. Heller ikke grænserne for EU. En stor del af ofrene for menneskehandel i EU kommer fra lande udenfor EU. Derfor er vi nødt til også at samarbejde med de lande, bl.a. Thailand, Nigeria og Rusland.

Hvis vi for alvor skal bekæmpe menneskehandel, så skal vi indgå i mange forskellige internationale samarbejder, også med de andre EU-lande. Men vi skal samtidig arbejde helt lokalt med at hjælpe ofrene og stoppe efterspørgslen. Det kræver først og fremmest politisk vilje og indsats.

Og vi skal sikre, at vi fastholder de grundlæggende krav til retssikkerheden.

EU er med til at skabe de kriminalitetsproblemer de siger skal løses, med tiltag, der under-

graver vores retssikkerhed. ***Det er utrolig vigtigt at vi fastholder retsforbeholdet.***

Line Barfoed

Asylbørns levevilkår

Af Bente Rich

Bente Rich, børne- og ungdomspsykiater. Medlem af den tidligere Alternative Velfærds-kommission 2003 - 2006. Nu bestyrelsesmedlem i FN-forbundet og aktiv i Bedsteforældre for Asyl. En ihærdig fortaler for udsatte og svigtede børn.

Vi ved det alle – men tror / håber, at forholdene er blevet bedre.

Siden 2002 har pressen jævnligt omtalt asylbørns levevilkår og mange ganske almindelige mennesker er blevet rystede og har forventet en hurtig bedring af forholdene for disse børn.

Livet i asylcentre er en tilværelse i et Ingenmandsland, hvor beboerne i praksis lever socialt adskilt fra samfundet udenfor. Miljøet er præget af uro, angst eller apati. Man er uden indflydelse på sin egen skæbne. Skolegangen foregår de fleste steder i interne skoler, præget af babylonisk sprogforvirring og uden de prøver på undervisningsudbytte, der er normen i samfundets folkeskoler.

Som årene går, sakker barnet mere og mere agterud udviklings-

mæssigt, og sygdom breder sig i familierne.

Særlige vanskeligheder truer de uledsagede børn, som naturligt er præget af de ødelæggende forhold, de er flygtet fra, savnet af nære pårørende og angst for myndighedernes beslutninger omkring deres ophold / udsendelse.

I den nuværende regerings grundlag står: *“Børn på flugt er særligt sårbare og har i særlig grad krav på beskyttelse. Regeringen vil undersøge, om udlændingeloven på bedst mulig måde er i overensstemmelse med FN’s konvention om barnets rettigheder, og hvilke initiativer og ændringer, der evt. skal til, for at principperne i konventionen bedre efterleves i Danmark”.*

Hvad har regeringen så gjort?

Vedtaget en Lov om ændring af Udlændingeloven, Kildeskatte-loven og Integrationsloven d. 1.maj 2013.

Baggrunden er den vedvarende kritik af asylcenterlivet og dets nedbrydning af beboernes

helbred og børns udvikling.

I den nye lov opstilles forskellige betingelser for, hvem der kan få tilladelse til at bo uden for centrene. Der opstilles også regler for at kunne tage arbejde i samfundet.

I forslaget til loven var børns skolegang kort omtalt, og af Dansk Røde Kors' kommentarer dertil, får man det indtryk, at asylbørns skolegang fortsat skal foregå i skoler / klasser afsondret fra almindelige skolebørn. På samme måde får man indtryk af, at sundhedsbetjeningen fortsat skal ske ved det, man kalder operatørernes afgørelse. Det vil sige Røde Kors eller de kommuner, der har påtaget sig at drive asylcentre og skoler.

Hvor alle havde forventet et seriøst forsøg på social inklusion

af asylbørn i samfundet for at sikre deres udvikling og trivsel så godt som muligt, ser denne lov ud til blot at sikre en fortsat isolation af asylbørn fra lokalsamfundet.

Dette vil desuden medføre, at den opsamling af erfaring og viden med asylbørn, lærere, pædagoger og sundhedspersonale i det normale samfund kunne opnå, ikke bliver mulig. Vi forbliver så at sige fortsat adskilt fra hinanden.

Der findes tilgængelig erfaring fra vore nabolande, hvorfra vi kan få viden om, hvorledes man der griber asylbørns skolegang anderledes an.

I Sverige har man således allerede i 90'erne nedlagt alle asylcentre, idet man fandt det etisk uholdbart at opretholde et system, hvor beboerne tog skade af forholdene. Asylbørn i den skolepligtige alder bliver straks efter ankomsten til Sverige modtaget i en indskolingsklasse beliggende i en kommuneskole. Efter få måneder der har børnene adapteret sig til svenske forhold og lært så meget svensk, at de kan inkluderes i almindelige klasser.

Gennem disse år har man indsamlet viden i stort omfang og iværksat forskning til fortsat forbedring af asyl- og flygtningebørns skolegang. Denne viden ville umiddelbart kunne anvendes i Danmark, hvis der var vilje til at afslutte asylbørns fortsatte eksklusion fra det normale samfunds børn.

Da det nu er Grundlovsdag, fristes man til at se, om Grundloven omtaler børns skolegang.

I Grundloven af 1953 KAP 8 §76 står der faktisk: *Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen.*

Det er overhovedet ikke nævnt, at der i Danmark kan findes børn, som ikke har denne ret til ret.

Hvor kan vi ellers finde børns skolegang omtalt?

FN's Børnekonvention om barnets rettigheder omtaler utvetydigt børns ret til undervisning, helbred og udvikling.

I 2011 sendte FN's Børnekommission sin vurdering af Danmarks fjerde rapport om overholdelsen af Børnekonventionen til os. Rapporten påpeger, at

Danmark skal sikre, at asylbørn og flygtningebørn modtager undervisning af samme kvalitet som børn i danske skoler.

Der må simpelthen lovgives om skoleforhold og sundhedsbetjening på en helt anderledes seriøs måde. Dette kan ikke overlades til indkvarteringsoperatørernes skøn og private aftaler med myndighederne. Den netop vedtagne lov viser, at Folketingsflertallet fortsat ikke respekterer børnenes behov for en kvalitetsskolegang blandt almindelige danske børn.

Hvorfor er skolen altafgørende?

1. Barnets udvikling sikres i egnede rammer og i relation til almindelige børn. Vi har alle erfaring fra vores opvækst om, hvad det betød for vores udvikling og indlæring af samfundsforhold at have et dagligt samspil med jævnaldrende.

2. I 2006 foretog en gruppe børnepsykiatere og -psykologer en grundig undersøgelse af seks asylbørn og deres familier med det formål at klarlægge, hvilken støtte børnene skulle have for at

kunne begå sig i en folkeskole. De havde hidtil kun gået i asylskoler og var dertil blevet flyttet til nye asylskoler en gang årligt. Resultaterne var ganske rystende; alle børn havde børnepsykiatriske lidelser i et alvorligt omfang, og mange af deres mødre var psykisk syge. Familierne fik i tiden derefter opholdstilladelse, og et år senere blev de seks børns lærere i de kommuneskoler, børnene nu gik i, udspurgt om, hvorledes det gik børnene. Det havde været nødvendigt at sætte ind med omfattende støtteforanstaltninger til det enkelte barn – og dets søskende – og på trods deraf var fremskridtene små. - Senere blev alle børn i Brorsonkirken, hvor udvisningstruede irakere havde søgt kirkeasyl i 2009, undersøgt. De viste samme omfattende forstyrrelser.

3. Især var børnene præget af de såkaldt eksekutive forstyrrelser. Eksekutive funktioner omfatter evnen til problemløsning, planlægning og evnen til at reagere hensigtsmæssigt i komplicerede situationer, hvor tidligere indlærte færdigheder skal udnyttes. Opmærksomhed og hukommelse indgår også

blandt disse færdigheder. Asylbørn, som ikke har fået chancen for at samle almindelig erfaring og udvikle et godt sprog, som det kan trække på i sin analyse af nye situationer, må give op over for simple opgaver og problemer og bliver derved reelt handicappet til at begå sig i samfundet, hvad enten fremtiden ligger i Danmark eller hjemlandet.

4. Modersmålsundervisning bedrer indlæring af det danske sprog. Denne viden om, at sprognummer to indlæres hurtigere og bedre, når det primære sprog kan bruges sikkert begrunder obligatoriske tilbud om modersmålsundervisning i andre lande. Desværre er det kun børn fra EU-lande, der har denne rettighed i Danmark – hvor asylbørnenes behov for modersmålsundervisning utvivlsomt er mere påtrængende.

5. Endelig er en god skolegang den bedste modgift mod asyllevets belastninger. En velplanlagt skolehverdag blandt normale børn og ved lærere, der har den nødvendige uddannelse dertil, vil reducere uoprettelige udviklingskader og sikre bar-

nets udvikling i relation til dets indbyggede potentiale.

Skal vi – som regeringen ønsker – opfylde Børnekonventionen, skal vi sikre barnets helbred og udvikling ved at lovgive umisforståeligt på disse områder.

Desuden skal vi sikre barnets ret til at blive hørt omkring sin egen situation:

1. Børn betragtes som vedhæng til forældrenes asylsag og ikke som børn med en asyl-sag/et beskyttelsesbehov. I fle-re sager har de et selvstændigt asylbehov. Og i mange sager har børn en viden, der kan underbygge forældrenes asylbegrundelser.

2. Når børns helbredsproblemer begrunder, at de søger om en humanitær opholdtilladelse, behandles ansøgningen ud fra voksendiagnoser og tilsyneladende uden børnespecifik viden hos Ministeriets embedsmænd. Der findes tilsyneladende ikke retningslinier for, hvorledes børnesager dokumenteres og vurderes børnesagkyndigt. - Hertil kommer, at asylbørn stort set aldrig kan skaffe de til sagsbehandlingen nødvendige læge-

erklæringer, idet børnene oftest kun er set af psykologer, hvis erklæringer Ministeriet ikke vil lægge til grund for en sagsbehandling.

Asylbørn, som hører til samfundets svageste, er således i praksis udelukket fra en reel behandling af et behov for humanitært ophold.

3. Retssikkerheden for børns sagsbehandling i alle faser hos udlændingemyndighederne bør således analyseres og bringes i orden.

Mange civile har de seneste 10 år forsøgt at hjælpe asylbørn og deres familier i enkeltsager så godt, de kan. Men dette rammer kun få børn og lidt tilfældigt. Og det kan ikke rette op på de udviklingsskader, der hele tiden produceres i et system, hvor man ved lovgivning fortsat ekskluderer asylbørn fra det kommunale skolesystem, der rigtigt klædt på, kunne udgøre den bedste forebyggelse af skaderne.– Den seneste lov giver visse familier mulighed for efter nogen ventetid at flytte ud i samfundet – men børnene vil fortsat leve i en slags Ingenmandsland, uden den helbredende funktion, der ligger i -

social inklusion i et almindeligt skolesystem.

Isi Foigel sagde:

“Hvis man har regler – uanset hvor gode de måtte være eller hvad man mener om dem – som kolliderer med menneskelighed, så er det jo ikke menneskeligheden, man skal lave om, men reglerne.”

Her må reglerne om asylbørns skolegang laves om, så de bliver menneskelige.

Ulven er kommet

Af Søren Søndergaard

Søren Søndergaard er oprindelig uddannet metalarbejder.

På mange måder aktiv på venstrefløjen.

Var med til at stifte Enhedslisten 1989.

Folketingsmedlem for Enhedslisten 1994 - 2005.

Byrådsmedlem i Gladsaxe 2005.

Fra 2007 medlem af EU-Parlamentet, valgt for Folkebevægelsen mod EU.

Tak for invitationen til at komme og sige et par ord her på grundlovsdag.

Jeg tror, at jeg vil benytte lejligheden til at sige min mening.

Jeg synes - ærlig talt - at det er lidt svært at stå her i dag og hylde den danske grundlov uden at få en smule dårlig smag i munden.

Og jeg synes, at det er svært fordi jeg ved, at præcis samtidig går folketingspolitikere – fra Socialdemokraterne, fra SF, fra de radikale, fra Venstre og fra de konservative - på talerstolene til møder over hele landet og gør det samme – hylder grundloven! Og det vel at mærke kun et døgn efter at de samme politike-

re har vedtaget en såkaldt offentlighedslov, som gør det vanskeligere for offentligheden i at få indsigt i noget af det mest centrale i et demokrati, nemlig grundlaget for de politiske beslutninger, som træffes.

Man kan have forskellige holdninger til den nye offentlighedslov. Man kan have forskellige holdninger til hvor snittet lige præcis skal ligge.

Men det er dog tankevækkende, at hvis den nye offentlighedslov havde været i kraft, så havde vi som vælgere f.eks. ikke vidst, at regeringen rent faktisk sad inde med nogle langt større tal over hvor mange, der faldt af dagpengesystemet, end de gav udtryk for i finanslovsforhandlingerne med Enhedslisten.

Og vi havde heller ikke vidst, energiministeren faktisk var blevet advaret om problemerne med solcellelovgivningen af sine embedsmænd lang tid inden, at han fremsatte sig forslag for folketinget. En forsømmelse, der i øvrigt har indbragt ham en næse, så stor, at han fremover kan lugte sig selv i nakken!

Vi havde kort sagt haft et dårligere – mindre oplyst – grundlag

at vurdere på. Og sådan vil det være fremover. Vi må være ærlige og sige, at mørkets fyrster har vundet et slag. Og det er rigtig ærgerligt. Ikke mindst på en grundlovsdag.

Men når det så er sagt, så vil alligevel godt tilføje: Det er ikke sket uden sværdslag. Det er ikke sket uden en offentlig debat, hvor rigtig mange mennesker har diskuteret det og endnu flere er blevet informeret om det. Vi ved hvad der er sket. Og vi ved hvem der står for det ene synspunkt og hvem der står for det andet synspunkt. Og når den yderste dag kommer – altså i mandatperioden – så har vi muligheden for at udskifte dem, vi ikke synes om, og sammensætte et andet folketing.

Hvorfor sige disse banaliteter?
Det er jo rene selvfølgeligheder!

Men det er det jo bestemt ikke, når vi snakker EU.

Hvor er den demokratiske offentlighed i EU? Hvor er de fora, hvor vi danskere har mulighed for at diskutere med grækere og tjekkere og irere om EU's beslutninger og mangel på åbenhed? Hvor eksisterer i det hele taget al den viden – på dansk eller i det hele taget - som er forudsætningen for at en sådan diskussion bliver meningsfuld?

Jamen, vi har jo EU-parlamentet, siges det. Og det er jo også rigtigt, at vi én gang hvert femte år har muligheden for at vælge vores 13 danske medlemmer ud af EU-parlamentets 751 pladser.

Men folkestyre kan netop ikke reduceres til et valg hvert fjerde eller femte år. Folkestyre handler om muligheden for at deltage, diskutere og gøre sin indflydelse gældende før beslutningerne træffes. Som jeg plejer at sige det: I et virkeligt demokrati er valgene kun en parentes mellem den forudgående og den efterfølgende politiske dialog.

Derfor er den største trussel i dag heller ikke, at retten til at

stemme med års mellemrum bliver afskaffet. Den største trussel kommer fra et system, som marginaliserer borgerne i forhold til alle de andre elementer i demokratiet end selve retten til at stemme.

Og det er netop dét, som er problemet med EU. Og ironisk viser det sig jo også i en lavere og lavere valgdeltagelse. For hvorfor skal folk gå hen og stemme til noget, som de ikke føler nogen som helst kontakt med mellem valgene?

Ved det første direkte valg i 1979 stemte 62% af EU-borgerne. I 1984 var det 59%. I 1989 var det 58%. I 1994 57%. I 1999 50%. I 2004 45%. Og i 2009 43%. Selv i Danmark med en traditionel høj valgdeltagelse skulle der i 2009 en kvindelig arvefølge til, for at bringe stemmeprocenten over de 50. Befolkningerne har simpelthen stemt med fødderne!

For mig er det en vigtig pointe at denne udvikling ikke skyldes en utilsigtet konstruktionsfejl. Fremmedgørelsen og udelukkelsen fra reel indflydelse er så at sige indbygget i selv EU-

systemet. Og det mest skræmmende er, at denne model nu forsøges overført til EU's medlemsstater gennem en lang række styringsinstrumenter med eksotiske navne som det europæiske semester, europlus-pagten, sixpacken, Finanspagten og two-packen.

Meget tydeligt blev det f.eks. i forbindelse med finanspagten og den såkaldte "gældsbremse", som lægger snævre grænser for EU-landenes økonomi og som i krisetider vil betyde nedskæringer og besparelser.

I en intern henvendelse til sine CDU-tilhængere forklarer den tyske forbundskansler, Angela Merkel, at det smarte ved den er, at den er – og jeg citerer – "bindende og evigt gældende". Og henvendelsen fortsatte: "Således at der heller ikke efter nyvalg til et parlament kan finde en ændring af gældsbremsen sted".

Resultatet af den holdning oplever flere og flere befolkninger rundt omkring i EU-landene: Vi kan afholde alle de valg vi vil, og vi kan vælge den regering vi vil, men de fører alligevel stort set den samme politik.

Det ser vi også her i Danmark, hvor flere og flere har påpeget de negative konsekvenser af EU-politikken. Senest de økonomiske vismænd, som jo ikke ligefrem er kendt for at trække muldvarpeskindet unødigt op af baglommen. Men nu opfordrer altså selv de til at forøge de offentlige investeringer for at sætte gang i økonomien og nedbringe arbejdsløsheden.

Og hvad er så finansministerens svar: Nixen, bixen, fy-fy skamme, slut forbudt. For det må vi ikke for EU.

Er det sundt for demokratiet og befolkningens aktive deltagelse? Nej, naturligvis ikke. Det fører tværtimod til apati og ligegyldighed hvis de afgørende beslutninger ikke kan diskuteres.

Og så kunne det måske alligevel slæbe af i en situation, hvor det største problem var, hvordan vi fordelte den stigende rigdom.

Men det er mildest talt ikke situationen i EU i dag. EU er i sin dybeste krise i hele sin historie – ikke bare økonomisk, men også folkeligt.

På Cypren har det tidligere

regeringsparti foreslået at landet træder ud af euroen. I England skal der være en folkeafstemning om EU-medlemskabet, og Island har netop besluttet at det end ikke ønsker at færdiggøre forhandlingerne om medlemskab. I vores god naboland Sverige er der flere mennesker, som tror på UFO'er end på euroen.

Og det afspejler selvfølgelig at EU's økonomiske politik er kollapsedet. De EU-dikterede nedskæringer og besparelser har trukket hele Europa ned i et stort, sort hul og truer med at lægge låg på. Det er jo ikke raketvidenskab, det her. For hvem skal købe vores varer, hvis vi alle sammen skærer ned?

For sjette kvartal i træk er eurozonen i recession. Over 20% af EU's befolkning lever under den officielle fattigdomsgrænse. Og arbejdsløsheden er eksploderet. I Portugal og Irland op mod 20%. I Spanien og Grækenland op mod 30 procent. Hver fjerde ung i Europa er uden arbejde. I Spanien over 50% og i Grækenland over 60%.

Er der virkelig nogen ved deres fulde fem, som tror, at denne

situation kan vare ved?

I hvert fald ikke Røde Kors. De er allerede begyndt at omdirigere mere af deres arbejde til at omhandle EU. "Europa er selv blevet en krisezone", sagde generaldirektøren for internationalt røde kors ved årsskiftet og forudså eksplosioner som dem, vi har set i Egypten og Tunesien.

Omvendt fortsætter EU-lederne reelt som om intet var hændt. F.eks. har EU-præsident Herman van Rompuy og Kommissionsformand Manuel José Barosso fremlagt en konkret køreplan for etableringen af hvad de kalder "en rigtig økonomisk og monetær union". Indenfor en periode på 5 år skal alle afgørende økonomiske beslutninger træffes af EU-staten.

Hvordan det helt konkret skal foregå har de to herrer ikke løftet sløret for. Men så er det jo godt, at vi har den tyske finansminister, Wolfgang Schäuble. På et pressemøde for noget tid siden forklarede han, at det skulle ske ved at eurozonen blev udstyret med en budgetzar.

Og hvad skal denne budgetzar så lave? Han skal - siger Schäuble - tage rundt i EU og godkende de enkelte medlemslandes finanslove med sin fyldepen, før de kan træde i kraft!

relevant, at vi bruger en dag som denne til at overveje om det er den udvikling vi ønsker for os selv, for vores børn og børnebørn.

Er det hvad der skal blive tilbage af grundlovens tanker om folkestyre og selvbestemmelse?

I Folkebevægelsen siger vi klart nej til denne udvikling. EU skal ikke bestemme alt. Derfor siger vi, at enhver yderligere magtoverdragelse til EU kun kan ske efter en folkeafstemning. Derfor opstiller vi en række gode kandidater næste år til valget til EU-parlamentet for også her at kæmpe mod mere magt til EU og for at tilbageføre suveræniteten til medlemslandene.

Vores budskab på denne grundlovsdag er, at vi nærmer os en korsvej. Vi kan ikke blive ved med både at blæse og have mel i munden. Vi må vælge. Vil vi fortsætte af vejen mod eurostaten, hvor EU bestemmer alt? Eller vil vi en vej, hvor Grundlovens tanker om folkestyre og selvbestemmelse står i centrum?

Valget er dit! Valget er vores! Det handler om vores fælles fremtid.

Fortsat god grundlovsdag!

Næste nummer af Frit Norden

bringer klip fra

Nordisk Folkmøde/ Folkrikisdag 2013

hvor temaet var

Norden som spydspids for en bæredygtig udvikling

Emnet blev belyst fra mange forskellige vinkler, fra konkrete tiltag til overordnede visioner om "den store omstilling".

Den igangværende

Fiskerikrig mellem Færøerne og EU

handler dybest set også om klimaændringer og bæredygtighed.

Konflikten blev grundigt diskuteret på folkeriksdagen, og bliver et hovedtema på

Debatmødet

Fisk & færøerne Fælleskab eller EU?

28. september 2013 kl 12:30 i Færøhuset

der afholdes umiddelbart før Foreningen Frit Nordens årsmøde.

Læs om både debat- og årsmødet side 9 og find links på vores hjemmeside til alle vigtige indlæg om fiskekrigen

– og glæd jer til at gå i dybden med emnet i næste nummer.

Kolofon:

Dette nummer af
Frit Norden
er redigeret af Lissie Thording
(ansv.)

Bladet udkommer primært på
netadressen
<http://www.FritNorden.dk>
og er fælles medlemsblad for
Frit Norden Danmark,
Fritt Norden Norge og
Fritt Norden Sverige

*Mangfoldiggørelse er kun tilladt
med tydelig kildeangivelse*

**På hjemmesiden under
fanen 'KONTAKT' kan du**

- melde dig ind i
foreningen
Frit Norden
- tilmelde dig vores
mail liste
- eller sende et
støttebidrag

Bank reg.nr. 1551
Konto nr. 317 7920

Gør noget for et

Frit Norden

Nærmere oplysninger hos
formændene:

Frit Norden Danmark

Jesper Morville
Christianshvillevej 3, 1. sal
DK-2920 Charlottenlund
JesperMorville@mail.dk

Fritt Norden Norge

Peter Ørebech
Skjelnavn 23
N-9022 Krokeldal
Peter.Orebech@nfh.uit.no

Fritt Norden Sverige

Gunilla Winberg
Bastugatan 37
S-11825 Stockholm
rigun@comhem.se